

ÖZET: Adli para cezasının memuriyete engel olup olmadığı hk. (25/04/2017-2460)

2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununun Ek 1 inci maddesi kapsamında Başkanlığımız tarafından Üniversiteniz bünyesinde hizmetli kadrosuna atama teklifi yapılan ... 'ın, yapılan inceleme sonucunda adli sicil kaydı ile adli sicil arşiv kaydının bulunduğu tespit edildiği belirtilerek, ilgilinin atamasının yapılıp yapılamayacağı hususunda oluşan tereddüde ilişkin Başkanlığımız görüşünün talep edildiği ilgi yazı ve ekleri incelenmiştir.

İlgi yazı ve eklerinin incelenmesinden, ilgilinin; hangi suçtan ve ne kadar süreli hapis cezası ile cezalandırıldığı belirtilmemiş olmakla birlikte, hapisten çevrilen adli para cezası ile cezalandırıldığı ve sözkonusu cezanın kesinleştiği anlaşılmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun devlet memurluğuna alınacaklarda aranacak genel ve özel şartların düzenlendiği 48 inci maddesinin "A) Genel Şartlar" başlıklı bölümünün beşinci fıkrasında "*Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak.*" hükmüne yer verilmiş olup, kasten işlenen bir suçtan dolayı (1) yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına çarptırılanlar ile verilen hapis cezasının süresine bakılmaksızın affa uğramış olsalar bile yukarıda sayılan nitelikteki suçlardan hüküm giymiş olanların devlet memuru olamayacakları ifade edilmiştir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun; "Süreli hapis cezası" başlıklı 49 uncu maddesinin ikinci fıkrasında "*Hükmedilen bir yıl veya daha az süreli hapis cezası, kısa süreli hapis cezasıdır.*" hükmüne, "Kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlar" başlıklı 50 nci maddesinin birinci fıkrasında "*Kısa süreli hapis cezası, suçlunun kişiliğine, sosyal ve ekonomik durumuna, yargılama sürecinde duyduğu pişmanlığa ve suçun işlenmesindeki özelliklere göre;*

a) Adli para cezasına,

...

Çevrilebilir. " hükmüne, beşinci fıkrasında "*Uygulamada asıl mahkûmiyet, bu madde hükümlerine göre çevrilen adli para cezası veya tedbirdir.*" hükmüne, altıncı fıkrasında ise "*Hüküm kesinleştikten sonra Cumhuriyet savcılığınca yapılan tebligata rağmen otuz gün içinde seçenek tedbirin gereklerinin yerine getirilmesine başlanmaması veya başlanıp da devam edilmemesi halinde, hükmü veren mahkeme kısa süreli hapis cezasının tamamen veya kısmen infazına karar verir ve bu karar derhal infaz edilir. Bu durumda, beşinci fıkra hükmü uygulanmaz.*" hükmüne, "Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma" başlıklı 53 üncü maddesinin birinci fıkrasında "*Kişi, kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak;*

a) Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden; bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinden veya Devlet, il, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan kurum ve kuruluşlarca verilen, atamaya veya seçime tabi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten,

...

Yoksun bırakılır." hükmüne, ikinci fıkrasında "*Kişi, işlemiş bulunduğu suç dolayısıyla mahkûm olduğu hapis cezasının infazı tamamlanıncaya kadar bu hakları kullanamaz*" hükmüne, beşinci fıkrasında "*...Bu hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlar dolayısıyla sadece adli para cezasına mahkûmiyet halinde, hükümde belirtilen gün sayısının yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına*

karar verilir. Hükümün kesinleşmesiyle icraya konan yasaklama ile ilgili süre, adli para cezasının tamamen infazından itibaren işlemeye başlar" hükmüne yer verilmiştir.

Danıştay 1 inci Dairesinin 2009/221 E. sayılı Kararında "...Ancak, 657 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin A bendinin 5 inci alt bendinde geçen 'Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile' ifadesi; bu alt bentde süre (bir yıl veya daha fazla süreli) yönünden belirlenen hapis cezasına veya tür (casusluk, zimmet, hırsızlık gibi) itibarıyla sayılan suçlardan dolayı mahkumiyet halinde, cezanın infaz süresi veya ek süre tamamlanarak hak ve yetki yoksunluğu kalksa bile, mahkumiyet kararı kalkmadığı için Devlet memurluğuna atama hakkını kazandırmamakta, nitelik kaybı nedeniyle memuriyete son verilmesini gerektirmektedir. Mahkumiyetin ertelenmiş olması da bu durumu değiştirmemektedir. Sonuç olarak, 657 sayılı Kanununun 48 inci maddesinin A bendinin 5 inci alt bendi hükmü, bu hükümde belirlenen süreli hapis cezası veya nevi sayılan suçlardan mahkumiyet halinde, Devlet memurluğuna atanma ve memuriyeti sürdürme hak ve yetkisini süresiz olarak ortadan kaldırmaktadır..." ifadesine, Danıştay İdari Dava Dairelerinin 17/11/2011 tarihli ve E:2007/2368 ve K:2011/1214 sayılı Kararında ise "Memnu hakların iadesi kararı, 657 sayılı Kanununun anılan 48/A5 inci maddesinde sayılan yüz kıstırtıcı suçlar dışında kalan suçlar bakımından devlet memuru olabilme koşulları yönünden ehliyetsizliği geleceğe dönük olarak ortadan kaldırmakta..." ifadesine yer verilmiştir.

Görüldüğü üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48/A-5 inci maddesinde sayılan nitelikteki suçlar ve süreli hapis cezaları ile ilgili olarak, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda farklı düzenlemelere yer verilmiş olup; 5237 sayılı Kanunda yer alan genel düzenlemenin aksine, Devlet Memurları Kanununun 48/A-5 inci maddesi ile getirilen özel düzenleme ile; anılan bentte belirlenen süreli hapis cezası veya nevi sayılan suçlardan mahkumiyet halinde, cezanın infaz süresi veya ek süre tamamlanarak hak ve yetki yoksunluğu kalksa bile, mahkûmiyet kararı kalkmadığı için devlet memurluğuna atanma ve memuriyeti sürdürme hak ve yetkisi süresiz olarak ortadan kaldırılmıştır.

Danıştay İdari Dava Dairelerinin anılan kararı ile de, 657 sayılı Kanunun 48/A-5 inci maddesinde sayılan nitelikli suçlardan mahkumiyet halinde, memnu hakların iadesi (yasaklanmış hakların geri verilmesi) kararı alınmış olsa dahi, devlet memuru olabilme koşulları yönünden ehliyetsizliğin süresiz devam edeceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalar çerçevesinde,
-İlgilinin; hakkında verilen hapis cezası adli para cezasına çevrilmiş, memnu hakların iadesi kararı alınmış ve adli sicil kaydı silinmiş olsa dahi, işlemiş olduğu suçun 657 sayılı Kanunun 48/A-5 inci maddesinde sayılan nitelikli suçlar arasında yer alması halinde atamasının yapılamayacağı,

-İşlemiş olduğu suçun, 657 sayılı Kanunun 48/A-5 inci maddesinde sayılan nitelikli suçlar arasında yer almaması, ancak, adli para cezasına çevrilen hapis cezasının bir yıl olması halinde, hakkında memnu hakların iadesi (yasaklanmış hakların geri verilmesi) kararı alınması kaydıyla atamasının yapılabileceği,

-İşlemiş olduğu suçun, 657 sayılı Kanunun 48/A-5 inci maddesinde sayılan nitelikli suçlar arasında yer almaması ve adli para cezasına çevrilen hapis cezasının bir yıldan az olması halinde atamasının yapılabileceği,

mütalaa edilmektedir.